

Posamezna številka I Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inseratov po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENEČ

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 40-01, 40-02, 40-03, 40-04 in 40-05. List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6. Poštni ček, račun. Ljubljana 16.650. Telefon št. 4001.

Papežev legat kardinal Pacelli skozi Ljubljano Sprejem na Rakeku in v Ljubljani

Rim, 22. maja. TG. Včeraj je sv. oče sprejel v zasebni audienci kardinala Pacellija in njegovo spremstvo pred njihovim odhodom v Budimpešto, kjer bo državni tajnik kardinal Pacelli kot papežev legat zastopal svetega očeta na evharističnem kongresu. V spremstvo kardinala Pacellija so bili imenovani: msgr. Giovanni Montini, substitut na državnem tajništvu, msgr. Francesco Luffor, apostolski protonotar, marchese don Patrizio Naro Patrizi Montoro, zastavonoša svete rimske Cerkve, don Luigi Lancellotti iz drž. tajništva, msgr. Mario Nasali Rocca di Corneliano, tajni papežev cameriere, msgr. Giuseppe di Ton, tajni papežev cameriere, grof Giovanni Chiassi, papežev cameriere in nostielj plača in meča, dr. Clementedei Conti Pietromarchi, član papeževih osebne straže Guardia Nobile, msgr. Carlo Grano, vodja papeških obredov, msgr. Pio Rossignani, pape-

žev šef kabineta (Maestro di Camera), vitez Luigi Rossignani, plemenitaš, Don Bianconi, član osebnega kardinalovega spremstva, vitez Stefanori, predstojnik avdične dvorane v Vatikanu in don Martin ter dr. Lotti, posebna dopisnika lista »Osservatore Romano«.

Kardinal-legat je zapustil Rim popoldne v posebnem salonskem vagonu, in se bo peljal čez Benetke—Trst—Ljubljano do madžarske meje, kjer bo uradni sprejem in kjer bo sestavljen poseben vlak, ki bo predstavnika svetega očeta pripeljal v Budimpešto okrog 10 popoldne v ponedeljek, 23. majnika.

Ljubljana, 22. maja.

Papežev legat na evharističnem kongresu v Budimpešti, državni tajnik kardinal Pacelli, ki je popoldne odpotoval s svojim spremstvom iz Rima, je prišel na državno mejo na Rakeku z rednim brzovlakom ob 22.39. Brzovlaku so bili priklopljeni posebni salonski vagoni za kardinala legata in njegovo spremstvo, ki mu jih je stavila na razpolago italijanska vlada. Ko se je vlak ustavil na postaji na Rakeku, je vstopil v vagon kardinala legata ban dravske banovine dr. Marko Natlačen in ga pozdravil s pristrnim nagovorom, v katerem mu je na državni meji izročil pozdrave in želel dobrodošlico ter mu sporočil pozdrave in izraze spoštovanja predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinoviča. Izrekel mu je tudi v njegove roke izraze globoke vdanosti slovenskega katoliškega prebivalstva dravske banovine. Nato mu je predstavil stolnega dekana dr. Kimovca in stolnega kanonika dr. Zupana, ki sta kardinala legata pozdravila v imenu ljubljanskega škofa in ljubljanskega stolnega kapitlja. Kardinal legat se je za tako pristrno pozdravo na jugoslovanski državni meji g. banu dr. Natlačen iskreno zahvalil ter se zanimal za prilike v državi in v dravski banovini. Nato je g. bana in njegovo spremstvo povabil v svoj vagon, nakar se je vlak odpeljal dalje proti Ljubljani. Ban dr. Natlačen je ostal pri kardinalu legatu vsjo pot do Ljubljane.

V Ljubljano je vlak prišel ob 23.50. Na kolo dvoru je kardinala legata pričakovala številna množica duhovščine in predstavnikov katoliških organizacij. Na čelu duhovščine je generalni vikar in stolni prošt Ignacij Nadrah, ki so ga obdajali številni stolni kanoniki, polnoštevilni ljubljanski župniki in predstojniki redov, izročili vdanostne izraze spoštovanja zastopniku sv. očeta, ki se je za tako pristrno pozornost iskreno zahvalil. Vlak je ob 23.56 odpeljal dalje proti Pragerskemu, kjer so vagonce kardinala legata priklopili na madžarski brzovlak do Kotoribe, kjer je kardinala legata pri-

čakovalo odposlanstvo madžarskega regenta, madžarske vlade in predsedništva evharističnega kongresa. Tamkaj je bil sestavljen tudi poseben vlak, ki je kardinala legata odpeljal dalje proti Budimpešti.

Češkoslovaško-madžarska meja - zaprta tik pred evharist. kongresom

Budimpešta, 22. maja. AA. Madžarska telegrafna agencija. Današnja številka »Pester Lloyd« objavila tale članek: Zvedeli smo, da je češkoslovaška vlada razen tega, da je poklicala pod orožje vse letnike vojaških obveznikov, tudi izdala odlok, po katerem je prepovedano potovanje češkoslovaškim državljanom na Madžarsko in madžarskim državljanom na Češkoslovaško. Razen tega je češkoslovaška vlada podvela tudi vojaške ukrepe na madžarski meji. To početje je izvalo v madžarski prestolnici nezadovoljstvo, kajti za take ukrepe ni nikakršnih razlogov. Madžarska se ne samo v vsakem pogledu zadržuje čisto mirno, kakor je treba, pač pa je tudi jasno in večkrat poudarila svojo iskreno miroljubnost nasproti svojim sosedam. Dosti je že, če se samo spominimo na razgovore, ki so bili nedavno v Bukarešti, in ki so dali dokaz o naši dobri volji in o našem trdnem sklepu, da se poslužimo vseh sredstev za ureditev odnosov z Romunijo, Jugoslavijo in Češkoslovaško, pod pogojem, da so tudi te države prežete z isto voljo. Želimo se izogniti vsakemu izzivanju.

Vzmemirjenje posebno sedaj pred evharističnim kongresom, je izvalo v vseh krogih v madžarski prestolnici neprijetno preseenečenje. Smatra se, da je postopek praške vlade v sedanjem trenutku vse prej kakor pa prijateljsko dejanje. Zvedeli smo tudi — nadaljuje list — da je madžarska vlada obvestila vlado v Pragi o tem, da ukrepi o prepovedi potovanja čez mejo niso v skladu s prijateljskim odnosom. S pristojne češkoslovaške strani so odgovorili, da gre tu za ukrepe, za katere so se odločile na svojo roko krajevne oblasti in da bodo od njih hitro odstopili. Najže bo kakor hoče, Madžarska s svoje strani more reči, da se bo zadržala popolnoma mirno in da ne bo dovolila kakih bujnih zapletljajev. Želimo mir in miroljubno sodelovanje med narodi v Podonavju. Nikako izzivanje in nikaka prenačlenjenja nas ne morejo pripraviti do tega, da bi spremenili svoje dosedanje stališče.

Na Češkoslovaškem je mir

Blagodejni učinek Beneševga govora
Diplomacija v Parizu in v Pragi na delu

Praga, 22. majnika. TG. Včerajšnji govor predsednika republike, v katerem je pozval češkoslovaški narod, naj v težki uri, nazval jo je najtežje v vsej povojni zgodovini, ohrani mirno kri, trdne žive in modro razsodnost, ter da naj se oklene vlade v brezpogojni disciplini in ljubezni do domovine, je imel velik učinek po vsej državi. Predsednikove besede so javnost pomirile, posebno, ker je poudaril, da je država pripravljena na vse, da ni sama, da lahko računa na prijateljske pomoči Evrope, a da najbolj računa na moralno pomoč naroda samega, ki je bil 20 let zgled mirnega in demokratičnega življenja ter prostovoljne discipline in zakonitega reda ter hoče to tudi ostati. Benešev poziv so slišali gotovo po vsej državi in je pomiril duhove. V inozemstvu pa je prav tako vplival pomirjevalno.

Danes napravlja Praga vtis resnega, molčnega mesta, ki ve, da je država v težkem zgodovinskem trenutku, a ki je pripravljena, da doprinese vse žrtve za svojo svobodo. Iz pokrajine prihajajo poročila, da je ljudstvo mirno in da se volivna agitacija ni ponovila v istem obsegu, kakor prejšnje dni. Po vsem obsegu ozemlju, ki so ga zasedle ojačene vojaške čete, vlada popoln red in mir.

Uradno poročilo o volivnih izgrelih

Praga, 21. maja. AA. (Stefani.) Včeraj je prišlo do nekaj incidentov med Čehi in sudetskimi Nemci. V Banu se je zbrala večja gružica Čehov pred zgradbo, v kateri so Nemci imeli svoje zborovanje v zvezi z občinskimi volitvami. Po tem zborovanju so nastali nemiri. Vmes je posegla tudi policija, da bi vzpostavila red. Ranjenih je bilo mnogo ljudi.

V nekem drugem mestu na Moravskem je nek češki vojak žalil Nemce ter nato poskušal z bajonetom odstraniti malo nemško zastavo z avtomobila, s katerim se je vozil nek nemški državljani. Policiji se je posrečilo, da je preprečila to vojaško namero. V Muglihu na Moravskem je skupina socialdemokratov skušala odstraniti na ulici hitlerjevske znake z namero, da bi izzvala nemire med Čehi in Nemci.

O včerajšnjih dogodkih v Homotovu je bilo izdano tole uradno poročilo:

Neki Ernst Müller, pristaš stranke sudetskih Nemcev, je žalil nekaj češkoslovaških vojakov. Nek vojak je hotel prvi trenutek napasti Müllerja, pa se je že pravočasno premislil. Čeprav je vojak

opustil to namero, da bi fizično obračunal s tem pristašem stranke sudetskih Nemcev, je vendar neka skupina Nemcev, ki so slučajno prišli mimo, napadla vojaka. Na pomoč je priteklo še nekaj drugih vojakov, ki se jim je posrečilo ujeti omenjenega Ernsta Müllerja, ki so ga imeli namen oddati na policijsko stražnico. V tem trenutku pa je že prišel mal oddelek Henleinovih »redarjev«, ki so s silo hoteli rešiti Müllerja pred vojniki. »Redarji« so navalili na vojake ter se žaljivo izražali nad češkoslovaško vojsko ter so poskušali vojakom vzeti bajonete. Spopad je zavzel vse večji obseg. Tedaj pa je že prišel oddelek policije. Število napadalec se je že povečalo na 150. Stražniki so s pomočjo vojakov zgrabili nekoga Satterja, ki je bil glavni kolovodja pri tem napadu na vojake. Med potjo so stražniki dobili ojačenje. Že pa se je pojavila skupina 300 henleinovcev pod vodstvom narodnega poslanca Nemca. Henleinovci so vzklikali, da se ne bodo pokorili stražnikom in vojakom. Prišlo je ponovno do težkih žalitev češkoslovaških vojakov in stražnikov. Kakor je ugotovljeno in dokazano s številnimi pričami, je pri teh žalitvah vojakov in stražnikov sodeloval tudi sam predsednik mestne občine v Homotovu Herbric. Prišlo je do ponovnega spopada, pri katerem je bilo ubitih 8 ljudi. Ker je omenjeni narodni poslanec Nemec izjavil, da je o priliki tega spopada mnogo henleinovcev dobilo težke poškodbe, so hitro poklicali policijskega zdravnika, ki je zahteval, da pregleda ranjence. Poslanec Nemec mu je odgovoril, da so se oni med tem časom že vrnili domov. Zdi se, da prav mnogo oseb ni ranjenih. Policija je morala še nekajkrat posredovati. Tako je ob vходу v mesto zaustavila avtomobil, ki je bil poln »redarjev«, kateri so viharno demonstrirali. Policija je morala tudi izvršiti preiskavo v neki hiši, kamor so se umaknili trije napadaleci pred policijo, ki jih je hotela legitimirati. Pri zasledovanju je policija našla dva od teh treh napadalec, ki se pišeta Josip Kraus in Anton Singer. Tretjemu se je posrečilo pobegniti.

Uradna objava Henleinove stranke

Praga, 22. maja. (Havas.) Henleinova stranka je objavila tole uradno poročilo:

Politični pododbor glavnega odbora Henleinove stranke, ki stalno zaseda že od četrtega, je takoj čim je dobil iz vseh krajev točna poročila o dogodkih, izbral narodnega poslanca Franka ter mu poveril nalogo, da obišče ministrskega

predsednika dr. Milana Hodžo, ki je v zvezi s tem poslal poziv Franku. Ob tej priliki je Frank izjavil dr. Hodži, da poziv pod orožje gotovih letnikov rezervistov ter tudi drugi ukrepi, ki so jih podvzele vojaške oblasti, ustvarja med prebivalstvom ozračje, ki je zelo nevarno za ohranitev miru in reda. V tem razgovoru z dr. Hodžo, ki je trajal ves dan, je Frank podal uradno izjavo, po kateri je netočno, da bi bili ukrepi podvzeti zaradi ohranitve miru in reda. Ti ukrepi so nasprotno povečali politično napetost in agitacijo. V razgovoru med Frankom in z notranjim ministrom Cernym je Frank skupno z narodnim poslancem Neuwirthom poudaril notranjemu ministru, da sedanji položaj po njegovih obvestilih ne odgovarja službenim poročilom. Razen tega je Frank opozoril tudi na to, da takšen položaj zaradi tega, ker zanj ni odobritve od strani pristojnih činiteljev, ni v skladu z ustavo. Predstavniki Henleinove stranke so vztrajali pri tem, da se vzpostavi takšno stanje, ki bo v skladu z ustavo, ker smatrajo to kot predpogoj za sodelovanje svoje stranke pri delu za ohranitev miru in reda v državi. Zahtevali so tudi nekatere administrativne in osebne spremembe. V svojih razgovorih z notranjim ministrom so izrazili tudi svoje nezadovoljstvo in žalost nad smrtjo dveh sudetskih Nemcev v Hebu. Zahtevali so, da se podvzamejo energični ukrepi, da se v bodoče prepreči takšni uboji ljudi na meji, kakor tudi, da se rodbinam umrlih dveh sudetskih Nemcev da primerna odškodnina.

Politični odbor bo nadaljeval s svojim delom danes. V zvezi s tem uradnim poročilom je treba opozoriti na to, da je Henleinova stranka včeraj kot predpogoj postavila zahtevo, da se povsod na Češkoslovaškem vzpostavi red. Čeprav je danes češkoslovaška vlada storila vse potrebne korake v tem pogledu, vendar Henleinovci smatrajo, da ti ukrepi niso v skladu z ustavo, ter zahtevajo, da se ukinejo.

Proglas vojne ministra o upoklicu rezervistov

Praga, 21. maja. AA. ČTK: Minister za narodno obrambo je izdal tale odlok: Po predpisih zakona o narodni obrambi in v skladu s ministrskim svetom se poziva pod zastavo en letnik rezervistov in en letnik specialnih oddelkov na izredno vojaško vaje. Ta ukrep je zahtevala potreba, da se rezervisti izvezbajo v rabi novega orožja. Enake vojaške vaje so bile tudi po drugih državah. Istočasno se je upoštevala potreba, da stopi pod orožje več voj. oddelkov, ker so sedanji oddelki nezadostni, da v teh nevarnih časih obvarujejo mir in varnost države, ter da preprečijo incidente, kakršni so se pripetili v nekaterih krajih na Češkem.

V zvezi z uradnim sporočilom o upoklicu ene-ga letnika rezervistov, se je iz merodajnih krogov izvedelo sledeče:

Gro za naveden ukrep ministra za narodno obrambo, ki ga je podvzel zaradi narodne obrambo,

Naročnike, ki imajo še kaj zaostanka na naročnini, prosimo, da ga čim prej poravnajo, da jim moremo zagotoviti redno prejemanje lista. Naročnina se pošilja zaradi priročnosti po »Slovenčevih« položnicah št. 10.650. Vrhu srednjega dela položnice naj se pa vselej označi, koliko naročnine naj se vpiše na račun »Ponedeljskega Slovenca«.

be. Ni tu govora o kakšni mobilizaciji, ker v tem primeru ne bi bil zadosti samo odlok ministra za narodno obrambo, pač pa sklep oblasti, ki jih predvideva ustava. Minister za narodno obrambo je izdal ta odlok po čl. 22 zakona o nar. obrambi. Praga, 22. maja. AA. ČTK: Nasprotno z netočnimi vestmi, ki so prišle od neuradne strani, pristojne oblasti izjavljajo, da je bil poklican na orožne vaje samo en letnik rezervistov oziroma samo tisti rezervisti, ki še niso opravili svoje dolžnosti. Med temi rezervisti je treba razumeti one, ki so odslužili skrajšani rok v kadru. Razen teh rezervistov ni bil vpoklican noben drug letnik. Na pristojnem mestu tudi izjavljajo, da ni treba pričakovati, da bi bili vpoklicani na orožne vaje še drugi rezervisti, ker se sedanji ukrepi, ki so bili podvzeti, že smatrajo za zadostne.

Zaskrbljenost po Evropi V Angliji

London, 21. maja. AA. (Reuter) Tu vlada velika zaskrbljenost zaradi najnovejšega razvoja dogodkov na Češkoslovaškem v zvezi z vprašanjem sudetskih Nemcev. Ni potrebno nikako potrdilo glasov o zbiranju poljskih in madžarskih čet na češkoslovaški meji, posvečajo pa veliko pozornost temu, kako se bosta zadržali v tem trenutku Varšava in Budimpešta. Angleška vlada je zadovoljna, ker so Česloslovski odgovorili konstruktivno na pripravljeni francoske pozive s tem, da so bili pripravljeni pogajati se s Henleinom. Henleinova odklonitev, da bi se pogajal, dakler ne dobi gotovih predhodnih jamstev, je napravila manj ugoden vtis. Najnovejša poročila iz Berlina povečajo nemir in zaskrbljenost, kajti te vesti pravijo, da nemško javno mnenje vse bolj zahteva hitrega razčiščenja položaja. Angleška vlada pa smatra, da je storila vse, kar je mogla storiti, da prepriča Prago in Berlin o važnosti in potrebnosti miru in da je zaradi vzemirjenja duhov v dveh državah treba računati z možnostjo, da ti naporji postanejo brezuspešni.

London, 22. maja. AA. Včerajšnje časopisje prinaša pod velikimi naslovi poročilo o uboju dveh sudetskih Nemcev v Hebu ter o pozivu enega letnika rezervistov na Češkoslovaškem pod zastavo. Nič manjše pozornosti pa ni izzval v včerajšnjem londonskem časopisju povratek angleškega zunanjega ministra lorda Halifaxa v London, ki se je vrnil z običajnega nedeljskega oddiha izven mesta.

V Parizu „Hitler ne bo udaril“

Paris, 22. maja. AA. Tukajšnje časopisje posveča veliko pozornost težkim časom, ki jih preživlja Češkoslovaška, ter soglasno izraža zadovoljstvo nad zadržanjem Velike Britanije sprito zadnjih dogodkov. Smatrajo, da se po zadnjem koraku angleškega veleposlanika v Berlinu dogodki razvijajo v smeri pomirjenja. »Petit Parisien« med drugim piše: Naša vlada, kakor tudi vlada v Londonu se na vse moč prizadevata, da bi preprečili morebitni spopad med Češkoslovaško in Nemčijo zaradi incidentov. Anglija ne varčuje z nasveti, naj bodo v Berlinu bolj zmerni, na drugi strani pa Francija obrača svojo pozornost razburjenju med češkoslovaškim narodom. »Journal« objavlja: Zdi se, da Hitler ne namerava udariti na Češko, pač pa da s pomočjo groženj, da bo začel z vojno, skuša doseči čim več pravice za nemško manjšino. Isti list prinaša poročilo iz Berlina, v katerem piše o koraku angleškega veleposlanika pri nemški vladi. Pravi, da je ta korak izvalo gibanje nemških čet. Dozaj ni bilo izdano nobeno poročilo nemški javnosti. »Jour« objavlja brzojavko svojega dopisnika iz Berlina, ki med drugim pravi: Povsem se zdi, da nemški rajh ni razpoložen za to, da bi se spušal v pustolovščino, ki je toliko bolj dvomljiva, kolikor manj je Nemčija sigurna, da bo Anglija ostala nevtralna v primeru spopada. »Epoque« piše: Še enkrat želimo poudariti, da gre Hitlerju samo za to, da izrove primerno razpoloženje v svetu, nikakor pa se ne bo končno odločil za nekaj, kar bi utegnilo Nemčijo in vso Evropo dovesti v kaos. »Figaro« objavlja članek, v katerem spominja na obstoječi dogovor o arbitraži med Nemčijo in Češkoslovaško, ki ni bil nikad odpovedan in za katerega je vlada nemškega rajha prav pred kratkim izjavila, da že drži.

V Varšavi

Varšava, 22. maja. AA. (Havas) Vest o tem, da so poklicali pod orožje en letnik rezervistov na Češkoslovaškem, je izvala precejšnjo zaskrbljenost v Varšavi. Poljski uradni krogi pa so nasprotno temu zelo rezervirani v svojih izjavah ter edino poudarjajo, da se je položaj po njihovem prepričanju poslabšal in da zahteva bolj kot kdaj prej največjo hladnokrvnost pri odgovornih činiteljih zainteresiranih držav.

Varšava, 22. maja. AA. (Pat.) Poljski poslanik v Pragi je dobil od svoje vlade v Varšavi naročilo, da vpraša češkoslovaško vlado, kaj pomenijo oni vojaški ukrepi, ki jih je Češkoslovaška podvzela na češko-poljski meji.

Praga, 22. maja. AA. (ČTK) Kakor zasebno poročajo z Dunaja, se je vodja stranke sudetskih Nemcev Konrad Henlein danes nekaj časa mudil na Dunaju v spremstvu svoje soproge.

